
РЕЦЕНЗІЇ, ВІДУКИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

УДК 94(477):325.83(049.32)

Микола ГАЛІВ,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії України
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич) halivm@yahoo.com
Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ,
кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії України
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Україна, Дрогобич) vilnickiy@gmail.com

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ (ПЕРША ПОЛОВИНА XX СТ.): КРАЄЗНАВЧІ КОНТЕКСТИ» (ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ФРИЗА) (ДРОГОБИЧ, 24 КВІТНЯ 2015 Р.)

Mykola HALIV,
*Ph.D. in Education, Associate Professor of Modern History Ukraine
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University of
(Ukraine, Drohobych) halivm@yahoo.com*
Vasyl ILNYTSKIY,
*Ph.D. in History, Associate Professor of Ukraine Modern History Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Ukraine, Drohobych) (Ukraine, Drohobych) vilnickiy@gmail.com*

NATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE «UKRAINIAN LIBERATION MOVEMENT (THE FIRST HALF OF THE TWENTIETH CENTURY.): LOCAL HISTORY CONTEXTS» (TO THE 100TH MYKOLA FRYS' BIRTH ANNIVERSARY) (DROHOBYCH, APRIL 24, 2015)

Николай ГАЛИВ,
кандидат педагогических наук, доцент кафедры новой и новейшей истории
Украины Дрогобычского государственного педагогического университета имени
Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) halivm@yahoo.com
Василий ИЛЬНИЦКИЙ,
кандидат исторических наук, доцент кафедры новой и новейшей истории
Украины Дрогобычского государственного педагогического университета имени
Ивана Франко (Украина, Дрогобыч) vilnickiy@gmail.com

ВСЕУКРАЇНСКАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «УКРАИНСКОЕ ОСВОБОДИТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ (ПЕРВАЯ ПОЛОВИНА XX В.): КРАЕВЕДЧЕСКИЕ КОНТЕКСТЫ» (К 100-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ НИКОЛАЯ ФРИЗА) (ДРОГОБИЧ, 24 АПРЕЛЯ 2015)

Починаючи з 1990-х років, в Україні питання дослідження історії національно-визвольного руху ХХ ст. набуло особливої актуальності. У пошуках власної ідентичності, ідеології, вибудовування культурної політики і політики пам'яті українські владні мужі, а за ними й історики, філософи, політологи постійно зверталися до проблеми трактування й оцінок складної, насиченої фактами й суперечливими інтерпретаціями історії визвольної боротьби українців, особливо першої половини ХХ ст. Зауважимо, що проблему загострювало до теперішнього панування радянських міфів, ідеологічно-пропагандистських, псевдонаукових штампів, які, з одного боку, ставали на заваді об'єктивному висвітленню складних історичних питань, з іншого – все ж стимулювали увагу до них дослідників та громадськості.

Навіть сьогодні, після прийняття Закону про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті (9 квітня 2015 р.) на сайті часопису «Критика» з'явився відкритий лист «науковців та експертів», які, за словами Б. Червака, витягнули з історичної шухляди на світ божий нафталініні аргументи доби Сталіна і Брежнєва проти ОУН і УПА. Дискусії тривають, але історична правда, за нашим спостереженням, все ж перемагає. Її утвердженню, безумовно, сприяють численні форуми науковців-істориків, присвячені тематиці українського визвольного руху, що проводилися і проводяться в Україні та за кордоном. Не залишився осторонь цих процесів і Дрогобич. Ще у 2002 і 2007 рр. у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка відбулися конференції, присвячені 60-ти і 65-річчю УПА. У 2012 р. з нагоди 70-ї річниці УПА за ініціативи дрогобицьких науковців відбулася наукова конференція в Рожнятові (Івано-Франківська обл.).

Продовженням доброї традиції стало проведення 24 квітня 2015 р. на історичному факультеті Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Всеукраїнської науково-практичної конференції «Український визвольний рух (перша половина ХХ ст.): краєзнавчі контексти» (до 100-річчя від дня народження Миколи Фриза). Організаторами виступили кафедра нової та новітньої історії України ДДПУ імені Івана Франка (в.о. завідувача доц. М. Галів, доцент В. Ільницький), Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (директор – проф. М. Литвин), Український інститут національної пам'яті (директор – к.і.н. В. В'ятрович). У конференції взяло участь майже 40 дослідників із Києва, Харкова, Кіровограда, Одеси, Львова, Рівного, Івано-Франківська, Тернополя, Дрогобича. Конференцію відкрив проректор з наукової роботи Дрогобицького педагогічного університету проф. Микола Пантюк, який наголосив на актуальності порушеної проблеми, відзначивши цікавий факт: значна частина луганських і донецьких сепаратистів є випускниками історичних факультетів вищих навчальних закладів Луганська і Донецька. Відтак учений закликав до формування проукраїнського бачення історії нашої країни. До учасників конференції з вітальним словом звернулися колишній декан історичного факультету ДДПУ ім. І. Франка доц. Михайло Савчин, депутат Дрогобицької районної ради Василь Панів.

У пленарному засіданні взяв участь відомий український вчений, доктор історичних наук, професор Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка Володимир Сергійчук, виступивши з доповіддю про політичну діяльність Симона Петлюри у Львові 1905 року. Висловлені ним думки, які учений влучно екстраполював на характеристику сучасних внутрішньо- і зовнішньополітичних реалій, викликали жваву дискусію серед присутніх дослідників. Доповідач доктор історичних наук, професор Дрогобицького педагогічного університету Василь Футала проаналізував українську історіографію національно-визвольного руху на Дрогобиччині у 20 – 50-х рр. ХХ ст. Відомий учений зі Львова, доктор історичних наук, професор Михайло Криль окреслив прояви визвольного руху у 1940 – 1950-х рр. на Добромільщині, яка у той час перебувала у складі Дрогобицької області УРСР. Спогадами про свою участь в українському визвольному русі на теренах Іва-

но-Франківщини поділився відомий український вчений-педагог, професор Дрогобицького педагогічного університету Омелян Вишневський.

Концептуально-методологічною видалася доповідь доктора філологічних наук, професора Дрогобицького педагогічного університету Петра Іванишина «Концепція держави в українському націоналізмі: постколоніальна актуалізація». Вчений наголосив на сьогочасній необхідності обрати націоналістичний шлях державного будівництва, який, за його словами, полягає у тому, щоб «будувати свою національну державу, оту шевченківську-“хату”, українську Україну, націоналістичну Українську самостійну соборну державу, щоб залишитися самими собою».

Учасники конференції взяли активну участь в обговоренні доповідей доцентів І. Дрогобицького (Івано-Франківськ), В. Галика, М. Гладкого, В. Ільницького, Б. Лазорака, О. Медвідь, Р. Попп (Дрогобич), старшого наукового співробітника Н. Любовець (Київ), аспірантів С. Волянюка (Тернопіль), І. Стамбола (Одеса), В. Ханаса (Дрогобич), магістра В. Шевченка (Київ). Науковці дискутували питання достовірності та верифікації історичних джерел з історії українського визвольного руху, діяльності Івана Липи в Одесі під час національної революції 1917 – 1918 рр. і отамана Юліана Мордалевича на чолі повстанського руху на Наддніпрянській Україні в 1921 р., ефективності діяльності Української народної самооборони в Галичині у 1943 р. і ОУН на східних теренах України у 1941 – 1944 рр., відзначили динамізацію суспільно-політичних процесів у сучасній Україні.

Матеріали конференції опубліковані у спеціальному випуску фахового видання «Дрогобицький краєзнавчий збірник» (гол. редактор проф. Л. Тимошенко. – Дрогобич, 2015. – 504 с.). Дослідник історії українського визвольного руху знайде там цікаві, фактологічно насичені і водночас концептуально-аналітичні статті знаних учених: Івана Патриляка (Київ) «У полоні стійких стереотипів: ставлення Організації українських націоналістів до єврейської меншини в міжвоєнний період і перші роки Другої світової війни», Галини Стародубець (Житомир) «Сталінізм в оцінці політичної думки українського визвольного руху 1930 – 1940-х років», Олександера Ситника (Кривий Ріг) «Парадигма української націоналістичної ідеології в контексті національно-визвольної боротьби першої половини ХХ-го та початку ХХІ-го століть», Віктора Гудзя (Мелітополь) «Правда про Голодомор в контексті національно-визвольної боротьби: історіографія замовчування», Миколи Посівнича (Львів) «Закарпаття в концепціях ОУН у 1937 – 1938 рр.», Ярослава Антонюка (Київ) «Діяльність Кримського обласного проводу ОУН(б) (листопад 1941 р. – жовтень 1943 р.)», Ігоря Марчука «Переговори між керівництвом ОУН(б) на Волині та чеським підпіллям восени 1943 року», Володимира Мороза (Київ) «Територіальний поділ ОУН на Мостищині (1944 – 1952 рр.)», Григорія Сергійчука (Київ) «Українське національне відродження у Москві в 1917 році» та ін.

За результатами роботи учасники конференції схвалили резолюцію, яка, зокрема, включає такі настанови і пропозиції: продовжувати пошук, опрацювання і видання нових джерел з історії українського визвольного руху першої половини ХХ ст.; досліджувати краєзнавчу проблематику українського визвольного руху окресленого періоду, актуальність якої на сьогодні в контексті мікроісторичної та лімологічної парадигми історіописання є безсумнівною; необхідним є подальше вивчення та аналіз історіографічних здобутків дослідження краєзнавчих аспектів історії українського визвольного руху; на часі студії з історичної антропології, усної, соціальної, гендерної історії українського визвольного руху, яких на сьогодні бракує в історичній науці; рекомендувати адміністраціям українських вищих навчальних закладів за можливості увести до навчальних планів дисципліни нормативного або варіативного характеру з тематики українського визвольного руху першої половини ХХ ст.

Статтю подано до редакції 30.04.2015 р.